

Yener, Y. & Atalay, F. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramlarına yönelik metaforik algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1822-1840.

Geliş Tarihi: 03/05/2018

Kabul Tarihi: 20/09/2018

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF VE BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF ÖĞRETMENİ KAVRAMLARINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Yeşim YENER*
Fatma ATALAY**

ÖZET

Sınıf öğretmeni adaylarının "birleştirilmiş sınıf" ve "birleştirilmiş sınıf öğretmeni" kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesini amaçlayan bu araştırmaya, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı Bahar döneminde AİBÜ Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana bilim dalı son sınıfında öğrenim gören 105 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomonoloji) deseni, toplanan verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri "Birleştirilmiş sınıf ... benzer/gibidir; çünkü ..." ve "Birleştirilmiş sınıf öğretmeni ... benzer/gibidir; çünkü ..." biçiminde eksik bırakılmış bir cümlelin bulunduğu görüşme formuyla toplanmıştır. Veri toplama sürecinde öğretmen adaylarından birleştirilmiş sınıfa ve birleştirilmiş sınıf öğretmenine ilişkin akıllarına ilk gelen metaforları gerekçeleriyle birlikte yazmaları istenmiştir. Çalışma sonucunda birleştirilmiş sınıf kavramına ilişkin ileri sürülen 42 adet metafor 3 çeşit kavramsal kategori altında, birleştirilmiş sınıf öğretmenine ilişkin ileri sürülen 41 adet metafor 5 çeşit kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adayları tarafından birleştirilmiş sınıf için; en fazla bahçe, TBMM, türlü yemeği, gökkuşağı, bilgisayar metaforları, birleştirilmiş sınıf öğretmeni için ise bahçıvan, aşçı, çiftçi, aile reisi, orkestra şefi, çok çocuklu anne, makine, güneş, maden suyu metaforları üretilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Metafor, birleştirilmiş sınıf, birleştirilmiş sınıf öğretmeni

THE METAPHORICAL PERCEPTION OF THE CLASS TEACHER CANDIDATES REGARDING MULTIGRADE CLASS AND MULTIGRADE CLASS TEACHER

ABSTRACT

In this research, which aims to determine the perceptions of the class teacher candidates about the concept of "multigrade class" and "multigrade class teacher" through metaphors; 105 teacher candidates, who are studying in the senior class of AİBÜ Faculty of Education, Classroom Education Department in 2017-2018 academic year spring semester, participated. In the study, phenomenology from the qualitative research methods and for the analysis of collected data, content analysis technique have been used. The data of the survey have been collected through a meeting form with a missing statement such as "The multigrade class is ... similar to/like; because ... " and "The multigrade class teacher is ... similar to/ like; because ... ". During the data collection process teacher candidates were asked to write the first metaphor that comes to their minds about the multigrade class and the multigrade class teacher with the reasons. At the end of the study, 42 metaphors and 3 conceptual categories related to the concept of multigrade class, 41 metaphors and 5 types of conceptual categories for the multigrade classroom teacher have been created. As a result of the research, mostly the following metaphors have been created by prospective teachers for the multigrade class: garden, TBMM (Grand National Assembly of Turkey), hodgepodge, rainbow, computer; for the multigrade class teacher the following metaphors have been created ; gardener, cook, farmer, head of the family, orchestra conductor, mother with many children, machine, sun, mineral water. Suggestions have been made according to the results obtained from the research.

Key words: Metaphor, multigrade class, multigrade class teacher

* Doç. Dr. BAİBÜ Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, yesimyener77@gmail.com

** Dr Öğr. Üy., BAİBÜ, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, atalay_f@ibu.edu.tr

1.GİRİŞ

Birleştirilmiş sınıf, bölgenin okul ve öğretmen ihtiyacının daha aza indirgenmesi için ortaya çıkan zorunlu bir öğretim uygulamasıdır. Buna göre birleştirilmiş sınıf tanımı; birden çok sınıfın birleşmesinden oluşan ve tek bir öğretmenin yönetimindeki sınıf şeklinde ele alınırken (Oğuzkan 1981; Taşdemir, 2012), birleştirilmiş sınıf eğitimi ise yetersiz sayıdaki öğrenci, sınıf ve öğretmen nedeniyle ilkokulun 1.sınıfından 4. sınıfına kadar olan ilk kademe sınıflarının bir arada ve tek öğretmen tarafından okutulması olarak tanımlanmaktadır (Köksal, 2005; Oğuzkan 1981; Şahin, 2007). Gerek ülkemizde gerekse ABD, Japonya, Kanada, Asya ve Afrika gibi pek çok ülkede özellikle coğrafik ve sosyo-ekonomik şartların zor ve nüfusun çok dağınık ve seyrek olduğu bölgelerde hem ilkokula giden öğrenci sayısında azalma hem de öğretmen yetersizliğinden dolayı birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılmaktadır (Köklü, 2000). Bu uygulamanın avantajları olduğu kadar dezavantajları da bulunmaktadır. Şöyle ki; öğrencilerin bireysel sorumluluklarını yerine getirme, işbirlikçi öğrenme, akran eğitimi ve araştırmacı benlik gelişimindeki olumlu sonuçlarından dolayı öğrenci açısından avantajlı olduğu bildirilirken (Yıldız ve Köksal, 2009), diğer taraftan sınıf öğretmeninin, daha mesleğinin ilk yıllarında birleştirilmiş sınıflı okula atandığında tecrübesizliği ve buna bağlı olarak ortaya çıkan birleştirilmiş sınıf öğretmenliğine karşı isteksizliğinden dolayı da dezavantaj olarak görülmektedir (Dursun, 2006).

Zihinsel bir olgunun tam ortasında yer alan kavramlar, günlük faaliyetlerimizi ve düşüncelerimize yön veren detaylardır. Karmaşık kavramların anlaşılabilir algılanmasında ve benzetme yoluyla bilinen kavramlarla ifade edilmesi şeklinde metaforlar önemli bir yer tutar (Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013). Metafor, zihinsel olarak güçlü bir model olup metafor yoluyla, benzeşik olmayan iki kavram arasında ilişki kurularak, belli bir zihinsel şema, başka bir zihinsel şema üzerine yansıtılır. Bu yolla metaforlar, bir bireyin zihninin belli bir kavrayış biçiminden başka bir anlayış biçimine hareket etmesi imkânını sağlar (Saban, 2009). Diğer taraftan zihnimize oluşan kavramsal bilgilerimizin önemli bir kısmının metafor algısıyla yapılandırıldığı düşünülürken (Lakoff ve Johnson 2005), aynı zamanda bilinmeyen kavramlara, açıklanması zor ve bilinçli olarak düzenlenmeyen düşüncelere dayalı bir öngörü ortaya koyan, bilişsel yapının güçlenmesinde, değişik kavram veya bilgilerin sentezlenmesinde kolaylık sağlayan güçlü araçlar şeklinde ifade edildiği de görülmektedir (Calderhead ve Robson 1991).

Metafor hem bilişsel, hem de sosyal bir fenomendir. Metaforlara yalnızca sosyal ya da sadece bilişsel bir fenomen olarak bakmak hatalı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilir (Cameron 2003). Zira metaforlar bazen içerisinde ironi de barındırabilirler. Bireyler tarafından üretilen metaforun hem yüzeysel hem de gerçek anlamı arasındaki ilişkinin doğasına bakmak gerekebilir. Örneğin; çocuk evde annesinin çok sevdiği bir bardağı kırmıştır. Annesi çocuğa “*Aferin sana o kadar iyi bir şey yaptın ki*” diyebilir. Görüldüğü gibi konuşmacının zihninde geçen düşünceyle cümlenin anlamı çok farklıdır. Bu gibi nedenlerden dolayı araştırmacıların bireylerin algılarına göre kullanılan metaforun anlamına dikkat etmesi gerekmektedir. Yani bir birey bir metaforu açıklarken başka bireyin o metafora getirdiği açıklama veya zihninden geçen düşüncedeki farklılıklardan dolayı diğer bireyinkinden başka olabilir. ki bu da metaforun üretilirken düşüncedeki farklılıkları ortaya çıkardığını göstermektedir (Ortony, 1993).

Özellikle son yıllarda ülkemizde eğitim alanındaki çok sayıda kavrama yönelik algıları ortaya çıkarmak için metaforların fazla kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda ele

alınan metafor kavramlarından bazıları şunlardır; “Öğretmen ve Öğrenci” (Çırak, 2014; Taşdemir, 2014; Akkaya,2012; Ekiz ve Koçyiğit, 2013; Aydın ve Pehlivan, 2010; Cerit, 2008; Saban, 2009), “öğretmenlik mesleği” (Ocak ve Gündüz, 2006), “öğretim ve öğrenme” (Saban, Koçbeker, ve Saban, 2006), “okul ve sınıf” (Doğan, 2014; Uzun ve Paliç, 2013; Nalçacı ve Bektaş, 2012; Örucü, 2012; Aydoğdu, 2008, Balcı, 1999). Ancak öğretmen adaylarıyla yapılan birleştirilmiş sınıf ve (Taşdemir 2014; İlter, 2015;), hem birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmenine (Eker ve Sıcak 2016) yönelik metafor çalışmalarının yetersiz olduğu görülmektedir.

Birleştirilmiş sınıf öğretimi dersi eğitim fakültelerinde haftada 2 saat olarak okutulan bir derstir. Bu ders teorik olup haftalık ders saatlerinde uygulama yapılamamaktadır. Bu derste öğrendikleri bilgilerin teorik oluşu öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmeni oldukları zaman nasıl bir yöntem uygulayacaklarını düşündürmektedir. Mezun olup da birleştirilmiş sınıf öğretmeni olarak görev yapanlardan alınan dönütlerden mesleklerinde oldukça zorlandıkları anlaşılmakta ve bu zorluğun en aza indirilmesi için bir takım çalışmaların yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır (İzci vd. 2010).

1.1.Araştırmanın Amacı

Birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlerin başarılı bir eğitim ve öğretim uygulaması yapması için ancak onların birleştirilmiş sınıf ve öğretmeni kavramını çok iyi anlamasına bağlıdır. Bu nedenle bu çalışmada birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramına yönelik öğretmen adaylarının algılarının metafor tekniğiyle incelenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmeni adayları, birleştirilmiş sınıf kavramını hangi metaforlarla açıklamakta ve bunları nasıl tanımlamaktadırlar?
2. Sınıf öğretmeni adayları, birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramını hangi metaforlarla açıklamakta ve bunları nasıl tanımlamaktadırlar?

1.2.Araştırmanın Önemi

Alan yazın incelendiğinde birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmenin ikisinin bir arada ele alındığı çalışmanın yetersiz olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın farklı metaforların üretilmesiyle alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmayı önemli kılan bir diğer husus da birleştirilmiş sınıf uygulamasının çok iyi bilinmemesi nedeniyle bu uygulamaya dair düşüncelerinin metaforik yolla belirlenmesi ve öğretmen adaylarının kaygılarının azaltılacağı yönünde bilgilere ulaşılacak olmasıdır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, nitel araştırma türündendir. Nitel araştırma, görüşme, gözlem ve dökümanların analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerini kullanır. Bunun için algıların ve meydana gelen olayların doğal ortamda ve bir bütünlük içinde ortaya konmasına yönelik nitel bir süreçle gerçekleştirilen araştırma olarak tanımlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu tip araştırmalarda kültür analizi, olgu bilim, kuram oluşturma, durum çalışması ve eylem araştırması türünde farklı araştırma desenleri kullanılabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, vd. 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada metafor oluşturma yoluyla veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Metafor tekniği ya da diğer deyimle fenemoloji (olgubilim) deseni, araştırılması istenilen kavrama yönelik katılanların

kavrama yükledikleri farklı anlamları ve yorumlamayı amaç edinir (Patton, 2002). Çalışmaya katılan öğretmen adayları amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Bu yöntemde araştırmacı, evrenden araştırmaya yakın olan ve erişilmesi kolay olan alt grubu seçer ve çalışmanın bu gruba yapılmasını sağlar. Aynı zamanda çalışmanın pratik ve hızlı yapılmasında bu örnekleme oldukça kullanılabilir özelliktedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Mevcut araştırmanın örneklemini Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim dalı son sınıfında okuyan toplam 105 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Bunlardan % 82,86'sı kadın ve %14,14'ü ise erkektir (Tablo 1). Erkek katılımcı sayısının azlığı sınıf eğitimi anabilim dalında kayıtlı erkek öğrenci sayısının azlığından kaynaklanmaktadır.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekansı	Yüzdesi
Kadın	87	82,86
Erkek	18	14,14
TOPLAM	105	100

2.3 Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarından “Birleştirilmiş sınıf ... benzer/gibidir, çünkü ... ve “Birleştirilmiş sınıf öğretmeni ... benzer/gibidir, çünkü ... cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Bu işlemi yaparken öğretmen adaylarına müdahale edilmeden sadece metaforun ne olduğuna dair kısa bir açıklama yapılarak, bu cümleleri içeren kağıtlar dağıtılmış ve boşluklara açıklama yapmaları istenmiştir. Metafor oluşturmaları için öğretmen adaylarına 25 dakikalık süre verilmiş ve o anlık akıllarına gelen tek kavramı nedeniyle beraber yazmaları istenmiştir. Cümlede kullanılan “gibi” kavramı “metaforun konusu” ile “metaforun kaynağı” arasındaki benzerliği daha açık ve net bir şekilde belirtmek amacıyla kullanılır. Çünkü kavramıyla da benzetimler için “mantıksal bir neden” oluşturmaları sağlanır (Saban, 2009).

2.4. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması

Elde edilen veriler 2 araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Bu aşamadan sonra veriler, 5 aşamadan oluşan ve Saban, Koçbeker ve Saban (2006) ile Aydın ve Ünalı (2010) tarafından yapılan çalışmalarda kullanılan betimsel veri analizi ile değerlendirme sürecinden geçirilmiştir. Bu süreç esnasında ilk olarak öğretmen adaylarının ileri sürdükleri metaforları içeren formlar kadın (K1, K2, ... K87) ve erkek (E1, E2, ... E18) olarak numaralandırılmıştır. Her bir form 2 araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilerek kategorize edilmiş ve oluşturulan kategoriler birbirleri ile karşılaştırılarak ortak bir görüşe varılmıştır. Metaforların değerlendirilmesi sürecinde ileri sürülen metaforların, belli bir şekilde dile getirilip getirilmemesi, tek bir metafor üretilmesi ve üretilen metaforlar ile gerekçelerinin birbirleri ile uyumlu olup olmamasına dikkat edilmiştir. Buna göre bu kriterlere uymayan “birleştirilmiş sınıf” kavramına yönelik ileri sürülen 7 adet metafor ile “birleştirilmiş sınıf öğretmeni” kavramına yönelik ileri sürülen 11 adet metafor değerlendirme dışında bırakılmıştır. Değerlendirme dışında bırakılan bazı metaforlara ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur.

Birleştirilmiş sınıf için;

“Birleştirilmiş sınıf elbise askısına benzer çünkü elbise askısına çeşitli elbiseler asarsınız. Birleştirilmiş sınıfta bu askılardaki elbiseler gibi farklı yaş gruplarından öğrencileri aynı çatı altında toplarsınız”(K32).

“Birleştirilmiş sınıf dişlere benzer. Çünkü her dişin çıktığı yaş farklı olduğu gibi bu sınıflardaki öğrencilerin yaşları da farklıdır”(K13).

Birleştirilmiş sınıf öğretmeni için;

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni seyyaha benzer. Çünkü hiç beklemediği yerlere yolculuk eder ve heyecanlı bir maceranın içindedir”(K73).

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni çınar ağacına benzer. Çünkü tüm zorluklara ve olumsuz şartlara rağmen ayakta kalmayı ve sabırla çocuklarını eğitmeyi bilmelidir”(E8).

Verilerin değerlendirilmesi sürecinde geri kalan metaforlar ortak özellikleri bakımından bir araya getirilerek “birleştirilmiş sınıf” kavramına ait 3 ve birleştirilmiş sınıf öğretmeni” kavramına ait 5 kategori oluşturulmuş, bunların frekans (*f*) ve yüzde (%) değerleri tablolar halinde gösterilmiştir.

2.5. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliği

Oluşturulan metaforların analizinde sonuçlara nasıl ulaşıldığının detaylı olarak açıklanması araştırma sonuçlarının güvenirliliğini ve geçerliliğini artırmaktadır. Ayrıca araştırmanın bulgular kısmında da katılımcıların ürettikleri metaforlarla ilgili içeriklerin kendi ifadeleriyle verilmesi, alıntılarının aktarılırken katılımcıların cinsiyet ve form numaralarının belirtilerek verilmesi araştırmanın geçerliliği ve güvenirliliği için oldukça önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmacılar tarafından ayrı ayrı analiz edilip oluşturulan kategoriler ve bunların listesi araştırmacıların kendileri tarafından değerlendirilerek birbirleri ile uyumlu olmayan görüşler belirlenmiştir. Nitel araştırmalarda alan uzmanlarının görüşlerinin birbirleriyle uyumunun % 90 ve üzerinde olması gerektiği belirtilmektedir (Saban vd. 2006; Saban, 2009). Buna göre çalışmada araştırmanın güvenirliliğinin hesaplanması için Miles ve Huberman’ın (1994) güvenirlilik formülü [$\frac{\text{Görüş birliği}}{\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}} \times 100$] kullanılmıştır. Birleştirilmiş sınıf kavramına yönelik ileri sürülen 2 adet metafor (trafik ve matruşka) ile birleştirilmiş sınıflı öğretmen kavramına yönelik 3 adet metafor (kraliçe arı, şemsiye ve ahtapot) görüş ayrılığı olan metaforlardır. Sonuç olarak formüle göre “birleştirilmiş sınıf” kavramına yönelik güvenirlilik %98, “birleştirilmiş sınıflı öğretmen” kavramına yönelik ise %97 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birleştirilmiş Sınıfa Ait Kavramsal Kategoriler

“Birleştirilmiş sınıf” kavramına yönelik 98 öğretmen adayı tarafından 42 adet metafor üretilmiş ve bu metaforlar 3 adet kavramsal kategori altında toplanmıştır. Metaforlara, kavramsal kategorilere, frekanslara ve yüzdelere ilişkin dağılım Tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2.

“Birleştirilmiş Sınıf” Kavramına Yönelik Öğretmen Adayları Tarafından İleri Sürülen Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler, Frekanslar ve Yüzdeler

Kavramsal Kategoriler	İleri sürülen metaforlar	f	%	İleri sürülen metaforlar	f	%
Kapsayıcı ya da birleştirici ortam olarak birleştirilmiş sınıf	Bahçe	12	12,24	Ülke	1	1,02
	TBMM	5	5,10	Birleşmiş Milletler	1	1,02
	Aile	3	3,06	Çamaşır makinesi	1	1,02
	Çoklu priz	3	3,06	Çiftlik	1	1,02
	Futbol takımı	3	3,06	Dünya	1	1,02
	Orman	3	3,06	Matruşka	1	1,02
	Tarla	2	2,04	Kalemlik	1	1,02
	Arıkovanı	2	2,04	Nuh'un Gemisi	1	1,02
	Akvaryum	2	2,04	Lunapark	1	1,02
	Kafeterya	2	2,04	Vatan	1	1,02
	Otobüs	2	2,04	Ordu	1	1,02
	Sera	2	2,04	Samanyolu galaksisi	1	1,02
	Takı kutusu	1	1,02	Okyanus	1	1,02
Parçaların bütünü olarak birleştirilmiş sınıf	Türlü yemeği	8	8,16	Boya seti	2	2,04
	Gökkuşuğu	7	7,14	Aşure	2	2,04
	Çiçek buketi	5	5,10	Akraba	1	1,02
	Salata	3	3,06	Karışık dondurma	1	1,02
	Meyve tabağı	3	3,06	Karışık kuruyemiş	1	1,02
	Pizza	2	2,04	Lego	1	1,02
Bilgi aktaran ortam olarak birleştirilmiş sınıf	Bilgisayar	3	3,06	Kütüphane	1	1,02
	Ansiklopedi	2	2,04	Ünite	1	1,02
TOPLAM				42	98	100

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının metaforlarına göre 3 başlık altında toplanmış kategoriler, metafor sayısı bakımından en çoktan en aza doğru 26 metafor “*kapsayıcı ya da birleştirici ortam olarak birleştirilmiş sınıf*”, 12 metafor “*parçaların bütünü olarak birleştirilmiş sınıf*” ve 4 metafor “*bilgi aktaran ortam olarak birleştirilmiş sınıf*” şeklindedir. Bu kavramsal kategorilerde yer alan ve en fazla frekansa sahip metaforlar, öğretmen adaylarının özgün cümleleriyle aşağıda ifade edilmiştir:

1. Kategori: Kapsayıcı ya da birleştirici ortam olarak birleştirilmiş sınıf

Bu kategorideki metaforlar incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıfı çok geniş, kapsamlı ve birleştirici bir ortam olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu kategoride oluşturulan metaforlar; bahçe ($f=12$), TBMM ($f=5$), aile ($f=3$), çoklu priz ($f=3$), futbol takımı ($f=3$), orman ($f=3$), tarla ($f=2$), arı kovani ($f=2$), akvaryum ($f=2$), kafeterya ($f=2$), otobüs ($f=2$), sera ($f=2$), takı kutusu ($f=1$), ülke ($f=1$), Birleşmiş Milletler ($f=1$), çamaşır makinesi ($f=1$), çiftlik ($f=1$), dünya ($f=1$), matruşka ($f=1$), kalemlik ($f=1$), Nuh'un gemisi ($f=1$), lunapark ($f=1$), vatan ($f=1$), ordu ($f=1$), samanyolu galaksisi ($f=1$) ve okyanus ($f=1$) şeklindedir. Bunlar içinde en fazla sayıda üretilen metaforun bahçe (%12,24) ve TBMM (% 5,10) olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf bahçeye benzer. Çünkü bahçede birbirlerinden farklı özelliklerdeki ağaçlar, çiçekler, sebze ve meyveler aynı ortamda bir arada bulunurlar”(E 13).

“Birleştirilmiş sınıf TBMM’ye benzer. Çünkü TBMM’de farklı siyasi partiden vekilleri bulunur. Birleştirilmiş sınıflarda da değişik kademelere ait farklı düşünce ve görüşlerde olan öğrenciler vardır”(K19).

2.Kategori: Parçaların Bütünü Olarak Birleştirilmiş Sınıf

Bu kategori altında toplanan metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıfı, çeşit çeşit çiçeklerin bir buketi oluşturması, değişik ve farklı lezzetteki meyvelerin bir meyve tabağını oluşturması ya da değişik renklerin birleşerek gökkuşağını oluşturması gibi içinde parçaların, çeşitliliğin ve karışımın olduğu bir bütün olarak algıladıkları görülmüştür. Bu kategori altında toplanan metaforlar türlü yemeği ($f=8$), gökkuşağı ($f=7$), çiçek buketi ($f=5$), salata ($f=3$), futbol takımı ($f=3$), orman ($f=3$), tarla ($f=2$), arı kovanı ($f=2$), akvaryum ($f=2$), kafeterya ($f=2$), otobüs ($f=2$), meyve tabağı ($f=3$), pizza ($f=2$), boya seti ($f=2$), aşure ($f=2$), akraba ($f=1$), karışık dondurma ($f=1$), karışık kuruyemiş ($f=1$), lego ($f=1$) şeklindedir. Bunlar içinde en fazla sayıda üretilen metaforlar türlü yemeği (%8,16) ve gökkuşağı (%7,14) olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf türlü yemeğine benzer. Çünkü nasıl ki türlü yemeğini yaparken evdeki bütün sebzeleri koyuyorsak birleştirilmiş sınıflar da tıpkı türlü yemeği gibi köyde ya da orada olan okul çağındaki çocukları bir arada bulundurur”(K 44).

“Birleştirilmiş sınıf tıpkı gökkuşağı gibi sınıfa renk katan ayrı özellikleri olan farklı yaş gruplarını barındırır. Hepsi kişilik, davranış ve yetenekleriyle ayrı birer renktir”(K45).

3.Kategori: Bilgi Aktaran Ortam Olarak Birleştirilmiş Sınıf

Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıfı, bilginin verildiği, aktarıldığı ve ulaştırıldığı ortam şeklinde algıladıklarını gösteren kategori altında toplanan metaforlar incelendiğinde en fazla bilgisayar ($f=3$), ansiklopedi ($f=2$), kütüphane ($f=1$) ve ünite ($f=1$) metaforlarının geliştirildiği görülmektedir. Bilgisayar (%3,06) ve ansiklopedi (% 2,04) en fazla sayıda üretilen metaforlar olup bunlara ait öğretmen adaylarının özgün ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf bilgisayara benzer çünkü tıpkı birleştirilmiş sınıf gibi bilgisayar da aynı anda çok fazla bilgiye ulaşılacak şekilde işlem yapar”(K1).

“Birleştirilmiş sınıf ansiklopediye benzer çünkü ansiklopedi gibi birleştirilmiş sınıfın içinde de birden fazla sayıda grup ve içeriğe ait bilgiler bulunur ”(K17).

3.2. Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenine Ait Kavramsal Kategoriler

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni” kavramına yönelik öğretmen adayları tarafından 41 adet metafor üretilmiş olup bu metaforlar 5 adet kavramsal kategori altında toplanmıştır. Metaforlara, kavramsal kategorilere, frekanslara ve yüzdelerine ilişkin dağılım Tablo 3’ de verilmiştir.

Tablo 3.

“Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni” Kavramına Yönelik Öğretmen Adayları Tarafından İleri Sürülen Metaforların Oluşturduğu Kavramsal Kategoriler, Frekanslar ve Yüzdeler

Kavramsal Kategoriler	İleri sürülen metaforlar	f	%	İleri sürülen metaforlar	f	%
Üretici ve şekil verici olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni	Bahçıvan	11	11,70	Heykeltıraş	1	1,06
	Aşçı	9	9,57	Sanatçı	1	1,06
	Çiftçi	6	6,38	Çiçekçi	1	1,06
	Ressam	2	2,13			
Yönetici olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni	Aile reisi	4	4,26	Oymakbaşı	1	1,06
	Orkestra şefi	2	2,13	Lider	1	1,06
	Beyin	2	2,13	BM Genel Sekreteri	1	1,06
	Servis şoförü	2	2,13	Hücre çekirdeği	1	1,06
	Kraliçe arı	2	2,13	Pilot	1	1,06
	Teknik direktör	2	2,13	Saat	1	1,06
	Cumhurbaşkanı	1	1,06	Trafik polisi	1	1,06
Çok yönlü olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni	Çok çocuklu anne	10	10,64	Ahtapot	1	1,06
	Makina	3	3,19	Ev hanımı	1	1,06
	Genel cerrah	2	2,13	İşlemci	1	1,06
	İsviçre çakısı	1	1,06	Mutfak robotu	1	1,06
Bilgi aktarıcı olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni	Güneş	4	4,26	Ağacın gövdesi	2	2,13
	Ana kablo	2	2,13	Ay	1	1,06
	Bilgisayar	2	2,13	Soba	1	1,06
Kapsayıcı ve birleştirici olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni	Maden suyu	3	3,19	Dondurma külahı	1	1,06
	Ağaç	2	2,13	Evin çatısı	1	1,06
	Beyaz renk	1	1,06	Şemsiye	1	1,06
TOPLAM				41	94	100

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıfa ait ürettikleri metaforlara göre oluşturulan kategoriler sırasıyla “*üretici ve şekil verici olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni*”, “*yönetici olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni*”, “*çok yönlü olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni*”, “*bilgi aktarıcı olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni*” ve “*kapsayıcı ve birleştirici olarak birleştirilmiş sınıf öğretmeni*” şeklinde isimlendirilmiştir.

1.Kategori: Üretici Ve Şekil Verici Olarak Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni

Bu kategorideki metaforlardan, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmenini bilgiyi bir araya getiren, bilgi tohumunu atan, eken, biçen, bilgiyi harmanlayan, derleyen ve şekillendiren bir eğitimci olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Buna göre; sırasıyla bahçıvan ($f=11$), aşçı ($f=9$), çiftçi ($f=6$), ressam ($f=2$), heykeltıraş ($f=1$), sanatçı ($f=1$), çiçekçi ($f=1$) metaforları üretilmiştir. Bu kategoride en çok bahçıvan (%11,70) ve aşçı (%9,57) metaforları üretilmiş olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni çiftçiye benzer. Çünkü bir bahçeye çok farklı meyve ve sebze ekilir. Bir çiftçi bunlarla teker teker ilgilenerek onları sular, çapalar ve zararlı otlardan temizler. Birleştirilmiş sınıftaki öğrenciler de tek sınıfta farklı birer birey olarak öğretmenin ilgisiyle güzel bir şekilde yetiştirilirler tıpkı çiftçi gibi”(K 29).

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni aşçıya benzer. Çünkü tıpkı bir yemek hazırlarcasına farklı kategorideki öğrencilerin bileşiminden ortak bir tat ve güzel bir ürün çıkarır”(E 9).

2.Kategori: Yönetici Olarak Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni

Bu kategorideki metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmenini, okumayı, yazmayı, öğrenmeyi ve okulla ilgili işleri organize eden eğitimin merkezi olarak algıladıkları görülmektedir. Buna göre; aile reisi ($f=4$), orkestra şefi ($f=2$), beyin ($f=2$), servis şoförü ($f=2$), kraliçe arı ($f=2$), teknik direktör ($f=2$), cumhurbaşkanı ($f=1$), oymak başı ($f=1$), lider ($f=1$), Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ($f=1$), hücre çekirdeği ($f=1$), pilot ($f=1$), saat ($f=1$), trafik polisi ($f=1$) metaforlarını geliştirmişlerdir. Bu metaforlardan en fazla aile reisi (% 4,26), ve orkestra şefi (% 2,13) üretilmiş olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni aile reisi gibidir. Çünkü aile reisi evdeki farklı karakterdeki bireyleri yönetir ve onların ihtiyaçlarını karşılar ve aileyi iyi olmaya yönlendirir” (E10).

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni orkestra şefine benzer. Çünkü farklı enstrümanları bilip yöneten kişi orkestra şefidir. Keza birleştirilmiş sınıf öğretmeni de farklı öğrencileri tanır ve dersini yönetir” (E14).

3.Kategori: Çok Yönlü Olarak Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni

Bu kategorideki metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmenini, doyuran, pişiren, işleyen, iyileştiren, çocuklarıyla ilgilenen çok fonksiyonlu bir kişi olarak algıladıklarını göstermektedir. Buna göre öğretmen adayları; başlıca çok çocuklu anne ($f=10$), makine ($f=3$), genel cerrah ($f=2$), İsviçre çakısı ($f=1$), ahtapot ($f=1$), ev hanımı ($f=1$), işlemci ($f=1$), mutfak robotu ($f=1$) gibi çeşitli metaforlar üretmişlerdir. Bu kategoride en fazla tekrarlanan metafor; çok çocuklu anne (%10,64) ve makine (%3,19) olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni çok çocuklu anneye benzer. Çünkü bir annenin farklı yaşlarda ve farklı gelişim özelliğinde olan çocuklarına aynı anda ilgi göstermesi gerekir. Onları uyumlu bir şekilde disipline etmesi gerekir” (K14).

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni çok işlevli makinaya benzer. O da okulda tıpkı makine gibi aynı zamanda müdür ve temizlikçi gibi çok sayıda görevi üstlenmiştir” (K71).

4.Kategori: Bilgi Aktarıcı Olarak Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni

Bu kategorideki metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmenini okula ve bulunduğu bölgeye ışık saçan, bilgi yayan ve öğrencileri bilgileri ile aydınlatan kişi olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Bu kategoride sırasıyla güneş ($f=4$), ana kablo ($f=2$), bilgisayar ($f=2$), ağacın gövdesi ($f=2$), ay ($f=1$), soba ($f=1$) metaforları üretilmiştir. Buna göre en fazla sayıda üretilen güneş (% 4,26) ve ana kablo (% 2,13) metaforları olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni güneşe benzer. Çünkü güneşin insanları aydınlattığı gibi öğretmen de öğrencilerinin ne kadar ışığa ihtiyacı varsa o şekilde onları bilgisi ile aydınlatır, onlara bilgisiyile ışık saçar” (K42).

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni ana kabloya benzer. Çünkü çok sayıdaki prizlerden bir hat gider ve bir düzende toplanır. Öğrencileri de bir arada toplayan öğretmendir ve onlara bilgi saçar (K68).

5.Kategori: Kapsayıcı Ve Birleştirici Olarak Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni

Bu kategorideki metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmenini, sınıfı ve öğrencilerini aynı çatı altında toplayan ve onlara kol kanat geren birey olarak algıladıklarını göstermektedir. Bu kategoride sırasıyla maden suyu ($f=3$), ağaç ($f=2$), beyaz renk ($f=1$), dondurma külahı ($f=1$), evin çatısı ($f=1$), şemsiye ($f=1$) metaforları üretilmiştir. Buna göre en fazla üretilen metafor maden suyu (% 3,19) ve ağaç (% 2,13) olup öğretmen adaylarına ait ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni maden suyuna benzer. Çünkü maden suyunda mineraller ve vitaminler bulunur. Birleştirilmiş sınıf öğretmeni de her düzeyden öğrencisi için çeşit çeşit bilgi barındırır” (K22).

“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni ağaca benzer. Çünkü tüm dallardaki yaprak, çiçek ve meyvelerdeki gelişim ağacın yukarıya vereceği dallara bağlıdır” (K85).

Çalışma verileri incelendiğinde dikkati çeken önemli bir nokta tespit edilmiştir. Şöyle ki, birleştirilmiş sınıf için geçerli metafor üreten 98, birleştirilmiş sınıf öğretmeni için ise 94 öğretmen adayından 35’inin her iki kavramın da birbiriyle uyumlu olan metaforları üretmişlerdir. Bu hususu gösteren bazı metaforlara ait öğretmen adaylarının ifadeleri aşağıda sunulmuştur.

*“Birleştirilmiş sınıflar **Birleşmiş Milletler (BM)**’e benzer. Çünkü birleşmiş milletlerde her millettten farklı kültürlerden gelen insanlar vardır. Birleştirilmiş sınıflarda da farklı yaş gruplarından ve farklı gelişme özelliği gösteren öğrenciler vardır” (E3).*

*“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni **Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreterine** benzer. Çünkü BM Genel Sekreteri, her millettten insanı ortak bir paydada buluşturmakta ve ortak bir dil geliştirmektedir. Birleştirilmiş sınıf öğretmeni de her yaş grubundan öğrenciyi eğitim-öğretim paydasında buluşturmaktadır” (E3).*

*“Birleştirilmiş sınıflar karmaşık bir **trafiğe** benzer. Çünkü trafikte de kurallar ve iyi bir yönetici yani trafik polisi olmazsa kaos oluşur. Birleştirilmiş sınıflarda da birçok farklı yaş grubundan farklı öğrenme kapasitesi olan ve farklı öğrencilerle karşılaşmaktadır” (K27).*

*“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni **trafik polisine** benzer. Çünkü karmaşık bir trafiği yönetmek ve doğru yönlere yönlendirmekte aynı birleştirilmiş sınıfı yönlendirmeye ve eğitmeye benzer. Öğrencilerde doğru yönlendirilir ve eğitilirse kendileri için en doğru yola gidebilirler” (K27).*

*“Birleştirilmiş sınıflar **futbol takımına** benzer. Çünkü farklı milletlere, farklı yaşlara, farklı özelliklere vb. sahip futbolcular yer alır” (E4).*

*“Birleştirilmiş sınıf öğretmeni **futbol takımı teknik direktörüne** benzer Çünkü farklı özellikte olan futbolcularıyla beraber başarıya, galibiyete ve şampiyonluğa yürürler” (E4).*

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Birleştirilmiş sınıf uygulamasına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin bu uygulamaya karşı olumsuz düşüncelerinin olduğu

görülmektedir. Bu olumsuzlukların başında ise kırsal kesimde birden fazla sınıf ve değişik yaş gruplarından öğrencilerin bir arada okutulması gelmektedir (Little 1994). Dolayısıyla birleştirilmiş sınıflarda görev yapacak öğretmenlerin, öğrencilere daha kaliteli bir eğitim ve öğretim verebilmek için daha mesleğe atanmadan önce yaşayacakları sorunları öğrenmeleri oldukça önemlidir. Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramını nasıl algıladıklarını ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada, çok sayıda metafor üretilmiştir.

Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmenine yönelik yapılan bu çalışma sonucunda üretilen metaforlarla çeşitli kavramsal kategoriler belirlenmiştir. Çalışma verilerine göre birleştirilmiş sınıf kavramı için toplam 42 adet metafor üretilmiş, bunlar, kapsayıcı ya da birleştirici (*bahçe, TBMM, aile, çoklu priz, futbol takımı, orman...*), parçaların bütünü (*türlü yemeği, gökkuşağı, çiçek buketi, salata, meyve tabağı...*) ve bilgi aktaran ortam (*bilgisayar, ansiklopedi, kütüphane, ünite...*) olarak 3 çeşit kategori başlığı altında toplanmıştır. Üretilen metaforlara bakıldığında öğretmen adaylarının sınıf, yaş, yetenek, bilgi ve deneyim farklılıklarından dolayı *birleştirilmiş sınıfı* değişikliklerin merkezi olarak algıladıkları görülmektedir. Örneğin, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıfı, kapsayıcı ya da birleştirici ortam kategorisiyle çok geniş, kapsamlı bir ortam olarak gördükleri en fazla üretilen bahçe (% 12,24), TBMM (% 5,10) ve aile (%3.06) metaforlarından anlaşılmaktadır. Zira birleştirilmiş sınıf tanımına bakıldığında öncelikle çok sayıda sınıfın birleşmesiyle oluşan gruplarda zihinsel yapı ve sosyal davranış seviyesinde farklılıkların olduğu görülmektedir (Katz, Evangelou, ve Hartman 1990). Mevcut çalışmada *kapsayıcı ve birleştirici ortam* kategorisinde yer alan *bahçe* (f=12) metaforunun, Taşdemir (2014)'in çalışmasında (f=1) *kurum/organizasyon* ve İltar (2015)'in çalışmasında (f=4) ise *tamamlayıcı-destekleyici hizmet ortamı* kategorisi başlığı altında yer aldığı görülmektedir. Aynı metaforlar bu durumda olduğu gibi, üretilen metaforların ontolojik olarak incelenmesinden dolayı farklı araştırmacılar tarafından farklı kategoriler altında isimlendirilebilir.

Mevcut çalışmada aynı kategoride yer alan *aile* metaforunu öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıfı aileye benzeterek, ailedeki bireyler arasında paylaşım, saygı ve beraberliğin olmasından dolayı geliştirdikleri düşünülmektedir. Nitekim Veenman (1995) öğretmenlerin bu sınıflardaki öğrencileri daha iyi tanıma fırsatı bulduğunu ve aile ortamındaymış gibi onlarla sosyal ilişkilerin kuvvetlendiğini ve ilişkinin de eğitime olumlu yönde yansındığını açıklamıştır.

Çalışmamızdan elde edilen sonuçlara bakıldığında, öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf kavramına yönelik tamamen olumlu metaforlar geliştirdikleri görülmüştür. Buna karşın öğretmen adaylarının olumsuz metafor geliştirdikleri çalışmalara da rastlanmıştır. Örneğin Taşdemir (2014)'in çalışmasında öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamasını *karmaşık ve zor* olarak algıladıkları "*bitmemiş inşaat, dipsiz kuyu, fırtına ortasında kalmış gemi, kayalıkların içinde büyüyen ağaç, kördüğüm, yerde meyve toplama*" şeklindeki ürettikleri metaforlardan anlaşılmaktadır. Yine Eker ve Sıcak (2016)'in çalışmasında da öğretmen adayları tarafında üretilen "*pazaryeri, opera salonu, çok bilinmeyenli denklem, maraton, Alexsiz Fenerbahçe*" gibi olumsuz metaforlar ile birleştirilmiş sınıfı *rahatsız edici* olarak algıladıkları görülmektedir.

Mevcut çalışmada öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlara bakıldığında birleştirilmiş sınıfı, parçaların bütünü olarak da algıladıkları ürettikleri *türlü yemeği, gökkuşağı, çiçek buketi* metaforlardan anlaşılmaktadır. Mevcut çalışmada *türlü yemeği* (f=8), Eker ve

Sıcak (2016)'ın yaptığı çalışmadan ($f=2$) daha fazla sayıdaki öğretmen adayı tarafından üretildiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adaylarının alan yazındaki çalışmalarda üretilmeyen *bilgisayar*, *ansiklopedi*, *kütüphane*, *ünite* gibi metaforlarla birleştirilmiş sınıf bilginin aktarıldığı ve ulaştırıldığı ortam şeklinde algıladıkları da belirlenmiştir.

Çalışmanın diğer bir kısmı olan birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramına yönelik de toplam 41 adet metafor üretilmiş olup bunlar, üretici ve şekil verici (*bahçıvan*, *aşçı*, *çiftçi*), yönetici (*aile reisi*, *orkestra şefi*, *beyin*), çok yönlü (*çok çocuklu anne*, *makine*, *genel cerrah*), bilgi aktarıcı (*güneş*, *ana kablo*, *bilgisayar*), kapsayıcısı ve birleştirici (*maden suyu*, *ağaç*, *dondurma külahı*) sınıf öğretmeni olarak 5 çeşit kategori başlığı altında toplanmıştır. Buradan da birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramının ancak birden çok metaforla açıklanabileceği anlaşılmaktadır. Mevcut çalışmada öğretmen adayları tarafından *bahçıvan* (% 11.70) metaforu en fazla üretilen metafor olmuştur. Bitkinin ihtiyaçlarının bahçıvan tarafından sağlanmasıyla bitkinin büyümesi ve gelişmesi devam ederken, öğrencilerin belirli ihtiyaçlarının da öğretmenler tarafından karşılanması, onların öğrenme ve gelişmesine yardım etmektedir (Kıral, Kıral ve Başdağ, 2013).Oluşturulan bu metaforlar (Saban vd. 2006; Taşdemir 2014; Eker ve Sıcak 2016) çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Alan yazın tarandığında Öğretmen adayları birleştirilmiş sınıf öğretmenini sınıfın ve derslerin işlenişini organize eden, yöneten biri olarak algılandığından dolayı “*orkestra şefi*” metaforu, bütün çalışmalarda üretilen metafor olarak görülmektedir.

Birleştirilmiş sınıf öğretmeni öğrenciyi topluma faydalı bir birey olarak yetiştirmesi gerektiğinden, çalışmamızdaki öğretmen adayları birleştirilmiş sınıf öğretmeninin bilgiyi aktaran, okula ve bulunduğu bölgeye ışık saçan ve öğrencileri aydınlatan özelliğiyle Aslan (2013) ve Saban vd.(2006)'ın yaptıkları çalışmalarda olduğu gibi “*güneşe*” benzetmektedirler. Çalışmamızda ayrıca öğretmen adayları tarafından birleştirilmiş sınıf öğretmenine yönelik alan yazında tespit edilmeyen çok sayıda metaforun (*ressam*, *beyin*, *kraliçe arı*, *Cumhurbaşkanı*, *çok çocuklu anne*, *İsviçre çakısı*, *ana kablo*, *bilgisayar*, *maden suyu*, *ağaç* ve *beyaz renk.*) da üretildiği görülmektedir.

Çalışmamızda birleştirilmiş sınıf ve bu sınıfta görev yapan öğretmen kavramına yönelik metaforik algıların incelendiği diğer çalışmalarda olmayan sadece bu çalışmaya özgü bir sonuç da tespit edilmiştir. Şöyle ki; öğretmen adaylarının, birleştirilmiş sınıf ile bu sınıfta görev yapan birleştirilmiş sınıf öğretmenlerini, birbirleri ile ilişkili, uyum içinde ve bir bütün olarak hareket eden iki unsur şeklinde algıladıkları ileri sürdükleri (*yemek-aşçı*, *bahçe-bahçıvan*, *trafik-trafik polisi*, *TBMM-Cumhurbaşkanı*, *Birleşmiş Milletler-Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri*, *Futbol Takımı-Futbol takımı antrenörü*) metaforlardan anlaşılmaktadır. Bu metaforları üretirken tıpkı bu çalışmada olduğu gibi öğretmen adayları bir kavramı diğer kavramla ilişkilendirerek karşıt kavramı yazma düşüncesi içine girmişlerdir. Öğretmen adaylarının bunu yaparken eğitim ve öğretim sürecinde edindikleri bazı kavramları günlük hayatlarında karşılaştıkları diğer benzer kavramlarla eşleştirdikleri düşünülmektedir.

Sınıf öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf öğretmeni kavramlarına karşı algılarının metaforik yolla ortaya konulduğu bu araştırma sonucunda çok sayıda öneri getirilebilir. Şöyle ki;

1. Öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıf öğretmenini, çok çocuklu anne, makine, aile reisi, aşçı, mutfak robotu gibi oldukça zorlu kavramlarla açıklaması, birleştirilmiş sınıf öğretmenin bağımsız sınıf öğretmenlerine göre 2 kat daha fazla enerji ve zaman harcadığı düşüncesini ortaya koymaktadır. Bu nedenle birleştirilmiş sınıflarda görev yapan bu öğretmenlerin maaşları artırılarak mesleklerini daha bir şevkle yapmaları sağlanabilir.
2. Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin eğitim ve öğretim içindeki yerinin çok önemli olduğu düşünüldüğünde öğretmen adaylarının mesleğe atılmadan önce mutlaka birleştirilmiş sınıflı okullarda uygulama yapmalarının ve bu yolla tecrübe kazanmalarının doğru olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, E. (2012). *Ortaöğretim öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aslan, S. (2013). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin “öğretmen” kavramı ile ilgili algılarının metaforik incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8, 43–59.
- Aydın, F. ve Ünalı, Ü. E. (2010). The analysis of geography teacher candidates perceptions towards “geography” concept with the help of metaphors. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2 (2), 600-622.
- Aydın, İ.S. ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5, 818-842.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yoluyla analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi.
- Balcı, A. (1999). *Metaphorical images of school: school perceptions of students, teachers and parents from four selected schools (in Ankara)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri (14. Baskı)*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Calderhead, J. & Robson, M. (1991). Images of teaching: Student teachers' early conceptions of classroom practice. *Teaching and Teacher Education*, 7, 1–8.
- Cameron, L. (2003). *Metaphor in educational discourse. Advances in applied linguistics*. London, UK: Continuum.
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33, 3-13.
- Çırak, S. (2014). Ortaokul öğretmenlerinin “öğrenci” kavramına ilişkin metaforik algıları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 221-236.
- Doğan, D. (2014). Öğretmen adaylarının perspektifinden okul kavramının metaforlarla analizi, kuramsal *Journal of Theoretical Educational Science*, 7, 361-382.
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim ve sorunları ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 33-57
- Eker C. ve Sıcak A., (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıflı öğretmenine ilişkin zihin imgeleri (metaforları). *Mehmet Akif Ersoy Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 133-153
- Ekiz, D. ve Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin “öğretmen” kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21, 439-458
- İlter, İ. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf kavramına ilişkin metaforik algıları *İlköğretim Online*, 14, 1450-1468.
- İzci E. Duran H. Taşar H. (2010). Birleştirilmiş sınıflarda öğretimin sınıf öğretmeni adaylarının algılarına göre ve birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 19-3
- Katz, L., Evangelou, D., & Hartman, J.A. (1990). *The case for mixed-age grouping in early education*. Washington, DC: National Association for the Education of Young Children.

- Kıral B., Kıral E. ve Başdağ, S. (2013). *İlkokul öğrencilerinin algılarına göre sınıf öğretmeni metaforları* XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Sözlü Bildiri, 22 Mayıs, Aydın.
- Köklü, M. (2000). *Birleştirilmiş sınıfların yönetimi ve öğretim*. İstanbul: Beta Basın Yayın Dağıtım.
- Köksal, K. (2005). Türkiye'nin gerçeği birleştirilmiş sınıflı okullar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9, 173-178.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar hayat, anlam ve dil*. (Çev: G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Little, A. (1994). Multi-Grade Teaching. A Review Of Research And Practice. *Education Research Paper*, 12, 63
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 239-258.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). "Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 293-310.
- Oğuzkan, A. F. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: T.D.K. Yayıncılık
- Ortony, A. (1993). Metaphor, language, and thought, In A. Ortony (Ed.), *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Örücü, D. (2012). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin sınıfa ve sınıf yönetimine ilişkin metaforik bakışları: karşılaştırmalı bir durum çalışması, *İlköğretim Online*, 11, 342-352.
- Patton. M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 281-326.
- Saban, A., Koçbeker, B. N., ve Saban, A., (2006). An investigation of the concept of the teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Science Theory and Practice*, 6, 461-522
- Şahin, Ç. (2007). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taşdemir, M. (2012). *Birleştirilmiş Sınıflarla Öğretim*. (Geliştirilmiş 6. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taşdemir, M. (2014). Birleştirilmiş sınıflar hakkında sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: Beklenti ve metaforlar. *Turkish Studies*, 9, 1459-1475
- Uzun, S. ve Paliç, G. (2013). Sınıf öğretmenlerinin sınıf kavramına ilişkin sahip oldukları algıların metaforlar yardımıyla incelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 244-260.
- Veenman, S. (1995). Cognitive and noncognitive effects of multigrade and multi-age classes: A best evidence synthesis. *Review of Educational Research*, 65, 319-381.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (7. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldız, M. ve Köksal, K. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17, 1-14.
- Yılmaz, F., Göçen, S. ve Yılmaz, F. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algıları: bir metaforik çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 151-164

Yeşim YENER, Fatma ATALAY

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The multigrade class is a mandatory teaching practice in the region to reduce the need for schools and teachers. Accordingly, while the multigrade class definition is treated as the combination of multiple classes that is under the control of a single teacher (Oğuzkan 1981; Taşdemir, 2012), multigrade class teacher is defined as education of primary school classes, from the first grade to the fourth grade, together and by a single teacher due to the fact that the number of students, classrooms and teachers is insufficient for opening independent classrooms (Köksal, 2005; Oğuzkan 1981; Şahin, 2007). In our country, as well as in many countries such as USA, Japan, Canada, Asia and Africa, multigrade classroom practice is implemented due to both the decrease in the number of students going to primary school and the lack of teachers especially in areas where geographic and socio-economic conditions are difficult and the population is very scattered and sparse (Köklü, 2000). Teacher's successful application of education and training practice in multigrade classrooms only depends on their understanding of the concept of multigrade class and teacher very well. For this reason, in this study, it has been aimed to examine the concept of multigrade classroom and multigrade classroom teaching with the metaphor technique.

2. Method

This research is of the qualitative research type and data collection has been carried out by creating metaphors using the state study approach. The metaphor technique, or, in other words, phenomenology, aims at the different meanings and interpretations that the participants attribute to the concept which is desired to be studied (Patton, 2002). Teacher candidates participating in the study have been determined according to easy availability sampling method which is one of the objective sampling methods. Population of the sampling consists of 87 females, 18 male total 105 class teacher candidates who study in the senior class of AİBÜ of Education Classroom Education Department. The teachers, who participated in the study, were asked to complete the sentences "The multigrade class is ... similar to/like; because ..." and "The multigrade class teacher is ... similar to/ like; because ... ". While doing this, there was only a brief explanation of what the metaphor was without interfering with the teacher candidates, the papers containing these sentences were distributed and they were asked to write their explanation in the gaps. Teacher candidates were given 25 minutes to create metaphors and to write the only metaphor that came to their minds about these concepts with the reason. In the study, data analyzes were carried out by making them pass through certain stages. The data thus obtained were carefully examined by 2 researchers and evaluated with the content analysis used in studies done by Saban et al. (2006) and Aydın and Ünaldı (2010). During this process, firstly the forms containing metaphors of prospective teachers have been numbered as female (F1, F2, ... F87) and male (M1, M2, ... M18). Each form was categorized by being evaluated separately by 2 researchers and the created categories were compared with each other and a common view was reached. During the evaluation of the data, attention has been paid to whether the metaphors suggested were expressed in a certain way and to ensuring that a single metaphor was produced and that the metaphors created were compatible with their reasons. According to this 7 metaphors proposed for the concept of "multigrade class" that do not comply with these criteria, and 11 metaphors

proposed for the concept of "multigrade classroom teacher" have been excluded from the evaluation. The reliability formula of Miles and Huberman (1994) was used to calculate the reliability of the study $[\text{Consensus} / (\text{Consensus} + \text{Dissensus}) \times 100]$ and it has been calculated as 98% for the concept of "multigrade class", 97% for the concept of "multigrade class teacher".

3. Findings, Discussion and Results

Various conceptual categories have been identified as a result of created metaphors of classroom teacher candidates for the multigrade classroom and multigrade classroom teacher. According to the study data, a total of 42 metaphors have been created for multigrade class and these are collected under 3 categories as follows; inclusionary or uniting (*garden, TBMM, family, multi socket, football team, forest...*), totality of the pieces (*hodgepodge, rainbow, flower bouquet, salad, fruit plate...*) and data transferring environment (*encyclopedia, computer, encyclopedia, library, unit...*). When we look at the metaphors created, it is seen that the teacher candidates perceive *multigrade class* as the center of changes due to differences in class, age, ability, knowledge and experience. For example, it is understood from the most produced metaphors, garden (12.24%), TBMM (5.10%) and family (3.06%), in inclusionary or unifying environment category that they see it as a very large, comprehensive environment. It is because looking at the multigrade class definition, primarily it is seen that there are differences in the level of mental structure and social behavior in groups that consist of merging of a large number of classes (Katz, Evangelou, and Hartman 1990). In the current study, it is seen that the *garden* ($f=12$) metaphor is in the *inclusionary or unifying environment* category ($f=1$); in the study of Taşdemir (2014) it is in the *institution/organization*, and in the study of İltar (2015) ($f=4$) it is in the *complementary-supportive* service environment. The same metaphors as it is in this case can be named by different researchers under different categories because of the ontological examination of the emerging metaphors. The metaphor is both a cognitive and a social phenomenon. Seeing metaphors only as social or cognitive phenomenon may lead to erroneous results (Cameron 2003). It's because metaphors can sometimes contain irony. It may be necessary to look at the nature of the relationship between metaphors produced both superficial and genuine by individuals. For example; the child has broken a glass at home that her mother loved so much. The mother may say to the child "*good for you, you have done such a good thing*". As is seen, the thought on the speaker's mind is very different from the meaning of the sentence. For such reasons, researchers must pay attention to the meaning of the metaphors used according to the perceptions of individuals. In other words, when an individual is explaining a metaphor, it may be different than the other individual because of the explanation that the other person has brought to that metaphor or the differences in the thoughts passing on their minds. It suggests that the metaphor reveals differences in mind while being produced (Ortony, 1993). On the other hand, while teacher candidates liken the multigrade class to the *family* metaphor, it is thought that they have developed this metaphor because of the sharing, respect, and coexistence among the individuals in the family. As a matter of fact, Veenman (1995) has explained that the students are better known by the teacher in the multigrade class and social relationships are strengthened as in the family environment and that this positive relationship is reflected in the positive direction of education.

As can be seen from the present study results, teacher candidates did not develop negative metaphors as in some studies on the concept of the multigrade class. However, for example

in the study of Taşdemir (2014), it is seen that the differences in the multigrade class are so dominant that teacher candidates perceive multigrade practice as *complicated and difficult* and created negative metaphors such as “*unfinished construction, bottomless pit, ship stuck in the middle of a storm, tree growing inside the rocks, tangled, picking fruits from the ground*”; also in the study of Eker and Sıcak (2016), there are negative metaphors perceiving multigrade class *irritating* such as *market place, opera hall, equation with multiple variables, marathon, Fenerbahçe without Alex*. When we look at the metaphors that teacher candidates created, it is understood from the metaphors *hodgepodge, rainbow, flower bouquet that they perceive multigrade class as the totality of the pieces*. In the present study, it has been detected that *hodgepodge* ($f=8$), has been created by more teacher candidates than in the study conducted by Eker and Sıcak (2016) ($f=2$). In addition, due to the fact that teacher candidates created metaphors in this study such as *computer, encyclopedia, library, unit*, which have not been created in the literature, it has also been determined that teacher candidates perceive the multigrade class as the environment in which the information is transmitted and delivered. A total of 41 metaphors were produced for the concept of multigrade classroom teacher, another part of the work, these are collected under 5 categories as producer and moulder (*gardener, cook, farmer*), manager (*head of the family, orchestra conductor, brain*), multifaceted (*mother with many children, machine, general surgeon*), information transmitter (*sun, main cable, computer*), inclusionary and unifying (*mineral water, tree, ice cone*) class teacher. Based on this, it is understood that the concept of multigrade classroom teaching can be explained by more than one metaphor. In the present study, *gardener* (% 11.70) has been the most created metaphor by the teacher candidates. The way a plant grows and develops as the needs of the plant are provided by the gardener, the fact that the specific needs of the students are met by the teachers also helps them to learn and develop.

A result specific to this study has been identified about the metaphorical perceptions, which have not been included in the studies in the literature, regarding the concept of the multigrade class and the teachers teaching in these classes. Namely; it is understood from the metaphors (*food-cook, garden-gardener, traffic-traffic police, TBMM-President, United Nations- United Nations Secretary General, Football Team - Football team coach*) that teacher candidates claim to perceive the multigrade class and the multigrade class teachers who work in this class as two elements that are related to each other, acting in harmony and as a whole.

As a result of this research, many suggestions can be presented:

1. In this research, where the perceptions of prospective teachers against the concepts of multigrade classroom and teacher are examined with metaphorical concepts, it will be possible to facilitate the application of multigrade classroom teaching in the process of vocational training by examining the following metaphors attributed to the concept of a multigrade class such as garden, family, rainbow and the following metaphors attributed to the multigrade class teacher such as gardener, orchestra conductor, president.
2. It is thought that the perceptions attributed to the classroom teacher revealed by the metaphors (mother with many children, machine, head of the family, cook, kitchen robot) show that the burden of the teacher may be alleviated with financial support.